

Miljøkonsekvensrapport for Sakskærlund

Hallumgade Pig Production ApS

Langhedevej 55
6800 Varde

Udarbejdet den 5/9-2024
Af miljørådgiver Michael Illum Hansen

Ejer	Hallumgade Invest ApS
Driftsherre	Hallumgade Pig Production – Simon Høj
Kontakt	Simon Høj Mobil: 30286611 Mail: simon@hallumgade.dk
Husdyrbrugets adresse	Langhedevej 55, Tinghøj, 6800 Varde
Ejendomsnr.	8925074
Matrikel og ejerlav	1y og 1b- Orten, Varde Jorder, samt 83k- Varde Markjorder
CHR	42589
CVR / P-nummer	38454765
Konsulent/rådgiver	Michael Illum Hansen Mobil: 25 57 98 64/ 96 29 66 44 Mail: mhh@sagro.dk
Ansøgningskema(er)	Husdyrgodkendelse.dk Skema nr.: 246587
Bilag	Skema nr.: 246587 er vedhæftet følgende bilag; <ul style="list-style-type: none"> - Miljøkonsekvensrapport - Bilag 1- Afløbsforhold - Bilag 2- Støjkilder - Bilag 3- Oversigtskort

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	4
Ikke teknisk resumé.....	5
Basisoplysninger	8
Tidligere godkendelser	8
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	8
Biaktiviteter	9
IE-brug	9
Projektets erhvervsmæssige nødvendighed	9
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	10
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	10
Indretning og drift	10
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	13
Foderopbevaring	15
Afløbsforhold.....	15
Beliggenhed	17
Planforhold	17
Landskab.....	18
Afstandskrav	20
Naturområder.....	21
Ammoniakemission	21
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).....	22
Kategori 1-natur	22
Kategori 2-natur	23
Kategori 3-natur	23
§ 3 områder	23
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	24
National beskyttelse af arter af planter og dyr	25
Biodiversitet – Den danske Rødliste	25
Lugt.....	26
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.....	27
Støv.....	27
Støj.....	28

Rystelser	29
Lys	29
Til- og frakørsels forhold.....	30
Transporter	31
Fluer og skadedyr	31
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	32
Forslag til egenkontrol.....	33
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	34
Jordforurening	34
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	34
Affald	35
Døde dyr	36
Grundvand	36
Vandforbrug og vandinstallationer	36
Energi.....	37
Klima	38
BAT (ammoniak)	39
Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	41
Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansørgtes virkning på miljøet.....	41
Befolkningen og menneskers sundhed	41
Alternative løsninger	42
Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 8 nr. 5.	43
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	43

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver de fremtidige forhold på husdyrbruget på Langhedevej 55, Tinghøj, 6800 Varde, beliggende i Varde Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt udvidelsens karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 300 af 20/03/2024 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

- Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.
- Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

Ikke teknisk resumé

Hallumgade Pig Production driver en smågriseproduktion på Langhedevej 55, 6800 Varde. Der er for nuværende en gældende godkendelse, hvor godkendelsen er givet til en given produktion af en dyretype indenfor en bestemt vægtgrænse.

Ansøger søger om at få en ny godkendelse, som er givet efter ”stipladsmodellen”, hvor godkendelsen gives til et antal kvadratmeter af en specifik gulvtype og med en specifik dyretype eller flexgruppe. I denne godkendelse vil gulvtypen i klimastaldene være toklimastald (delvist spaltegulv) og fulddrænet gulv i de nye klimacontainere. Når godkendelsen gives efter produktionsarealer, er det kun de dyrevelfærdsmæssige krav, der er en begrænsning for produktionen. Herved får ansøger størst mulig fleksibilitet, til at udnytte sit staldanlæg, i forhold til den fremtidige produktion.

I forbindelse med ansøgningen om en ny godkendelse, sker der også en udvidelse af staldanlægget med de dertilhørende produktionsarealer. Der vil blive etableret en ny klimastald, syd for de eksisterende stalde, samt opsætning af fire klimacontainer i gavlen af den store stald.

Udover de bygningsmæssige ændringer, bliver et eksisterende læhegn flyttet længere mod øst, så bliver der etableret et nyt læhegn øst for den nye toklimastald og den nuværende interne vej bliver flyttet, så den kommer til at ligge syd for den nye klimastald. Selve indkørslen fra Langhedevej forbliver uændret.

Produktionen af grise sker igennem DANISH-grise, som stiller nogle særlige vilkår til produktionen.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Ejendommens beliggenhed i landskabet og i forhold til beboelser

Ejendommen er beliggende i det åbne land og indenfor områder udpeget til områder for store husdyrbrug og områder for særligt værdifuldt landbrugsområder.

Indenfor områder for særligt værdifuldt landbrugsområder, forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Områder til placering af store husdyrbrug skal friholdes for udvikling, der er i modstrid med etablering af store landbrugsbygninger og –anlæg.

Der vil ikke være en konflikt imellem de to ovenstående udpegninger og så ansøgers ønske om at udvide staldanlægget.

Nærmeste nabo er placeret ca. 220 m syd for fremtidige staldbygninger, nærmeste samlet bebyggelse er beliggende ca. 1,8 km syd for ejendommen og nærmeste byzone er ligeledes beliggende ca. 2 km syd for ejendommen.

Lugt, støj, fluer, transporter m.v.

I forbindelse med udvidelsen øges lugtmissionen også fra husdyrbruget, da produktionsarealet udvides. Der er beregnet lugt til de nærmeste naboer (nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone), igennem Husdyrgodkendelse.dk.

Lugtgenæfstanden til nabo (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone er overholdt og derfor vil disse naboer ikke opleve væsentligt øgede lugtgener fra husdyrbruget.

Da produktionsarealerne udvides, øges levestederne også for fluer. Fluerne bliver håndteret med godkendte bekæmpelsesmidler og igennem hyppig udslusning. Derfor vurderes det at omboende ikke vil opleve øgede gener fra fluer, da der sker effektivt fluebekæmpelse. Fluerne vil derudover være koncentreret i og omkring staldbygninger, dyreholdet og gødningsopbevaringsanlæg.

Derudover foretages der regelmæssig bekæmpelse af rotter og mus, igennem privat skadedyrsbekæmper. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Som følge af produktionen udvides på ejendommen, sker der også en stigning i antallet af transporter. Stigning omhandler primært transporter med grise til og fra ejendommen, samt leveringer af foder. Stigning er på 106 transporter årligt, men da der ikke er nogle naboer i nærtilknytning til indkørslen, vurderes stigningen ikke at give yderlige gener for omboende.

Nuværende støj- og støvkilder vil ikke blive ændret væsentligt i forbindelse med udvidelsen. Dog vil der komme mindre ændringer, da der kommer nye støjkilder, i forbindelse med at opførslen af de nye stalde. Her vil støjkilderne være koncentreret omkring ventilation og læsserampen. Dette vurderes dog ikke at give øgede gener for omboende.

Støvgener vil generelt være koncentreret omkring ejendommens bygninger, inde i staldene og interne veje.

Påvirkning af natur

I forbindelse med udvidelsen af produktionsarealerne sker der også en stigning i ammoniakemission fra husdyrbruget. Ammoniakemission stiger fra 2.787,9 kg til 3.867,1 kg NH₃-N/år, som er den maksimale ammoniakemission der kan komme fra husdyrbruget, hvis den nye klimastald og de fire klimacontainere bliver etableret inkl. miljøteknologier.

Der er lavet beregning i Husdyrgodkendelse.dk på de nærmeste kategori 1, 2 og 3 natur. Her viser beregningerne at kravene til ammoniakdeposition til disse er overholdt, hvilket betyder at naturpunkterne ikke vil blive påvirket væsentligt, i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet. Der er ligeledes beregnet til nærmeste § 3 natur (som ikke er kategori 1, 2 eller 3) og her viser beregningerne at merdeposition er under 1 kg., hvilket betyder at naturpunktet ikke vil påvirkes væsentligt, i forbindelse med udvidelsen.

Landskab

Hele ejendommen er omkranset af eksisterende beplantninger og der bliver etableret et nyt læhegn mod øst. De nye stalde kommer til at ligge i tilknytning til allerede eksisterende stalde og vil blive opført i samme afdæmpende farver.

Den afskærmende beplantning, tilknytningen til eksisterende bygninger og de afdæmpede farver, vil gøre at udvidelsen ikke vil fremstå skæmmende i landskabet. Landskabet er i forvejen ikke uforstyrret og der er flere spredte landejendomme i området.

Afstandskrav

Alle afstandskrav er overholdt.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Der er etableret fast overdækning på to af de tre eksisterende gyllebeholdere. Derudover er der installeret et gyllekølingsanlæg i den mindste af de to eksisterende klimastalde. Gyllekøling er også indsat som en miljøteknologi, da de nye klimacontainere ikke overholder BAT-kravet om ammoniakemission.

Effektiv energiudnyttelse

Der er installeret et gyllekølingsanlæg, hvorfra overskudsvarmen anvendes til opvarmning af stalde. Derudover er der installeret LED-belysning og trinløs ventilation i staldene.

Foranstaltninger til forebyggelse og nyttiggørelse af affald, der produceres på anlægget

Affaldsmængden forsøges løbende at blive minimeret. Erhvervsaffaldet fra ejendommen bliver sorteret og genanvendt, så vidt det er muligt. Affaldsmængden er generelt af mindre mængde, da alt foderfremstilling foregår fra en af ansøgers andre ejendomme.

Basisoplysninger

Tidligere godkendelser

Afgørelse		Projektets omfang
20. maj 2008 § 12 miljøgodkendelse	Udvidelse af staldanlæg	Godkendelse til at producere 60.000 smågrise 7,2 kg-35 kg. 418 DE. 1.440 producerede slagtegrise, 41 DE
31. januar 2012 Tillæg nr. 1 til § 12 miljøgodkendelse	Udvide/ændre udbringningsarealerne	Ingen besætnings- eller anlægsændringer.
17. januar 2017 Påbud om vilkårsændring og revurdering af miljøgodkendelse	Vilkår om overdækning af gyllebeholdere.	
25. juli 2017 Tillæg nr. 2 til § 12 miljøgodkendelse.	Etablering af ny klimastald og fjernelse af den tidligere slagtegrisestald	Produktion af 100.000 smågrise, svarende til 566,8 DE. Slagtegrise udfaset
September 2024 Ansøgning om § 16 a godkendelse	Etablering af ny klimastald og opsætning af fire ny klimacontainere, med dertilhørende drivgang. Etablering af ny intern vej og et nyt læhegn. Der anvendes gyllekøling i bygning 10, som en miljøteknologi.	For alle eksisterende og nye klimastalde, bliver disse søgt med produktionsarealer til smågrise med gulvtypen toklimastald, delvis spaltegulv. For klimacontainere søges der smågrise, drænet gulv+ spaltes (50%/50%).

Tabel 1. Tidligere godkendelser

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Udover Langhedevej 55, driver Hallumgade Pig Production nedenstående ejendomme, som fremgår af tabel 2.

Ejendoms adresse	Produktion	Afstand mellem ejendommene	BFE-nummer
Ringkøbingvej 303, 6800 Varde	So ejendom med produktion af smågrise	Ca. 6,75 km	10022007
Ndr Hindsigvej 24,	Polte ejendom fra til drægtighedsscanning	Ca. 6,25 km	1489052

6800 Varde			
Kvongvej 430, 6800 Varde	Gylte fra drægtighedsscanning og frem til 14 dage før faring.	Ca. 7,4 km	10022021
Nymindegabvej 156 6855	Smågrise- og slagtegrise/polte	Ca. 6,3 km	100677466

Tabel 2. Sammendrift med andre ejendomme

Afstanden mellem de nærmeste to ejendomme er ca. 6,25 km, målt fra fast placerede husdyranlæg, i dette tilfælde Langhedevej 55 og til Ndr Hindsigvej 24. Afstanden er større end 100 m og mere end halvdelen af den ukorrigerede geneafstand for lugt til beboelsesbygninger.

På baggrund af afstanden vurderes det at ejendommene ikke er forureningsmæssige forbundet, derfor er det ikke nødvendigt at vurdere om der er teknisk eller driftsmæssig forbindelse. Der ansøges derfor om en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Langhedevej 55.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen

IE-brug

Ejendommen er ikke et IE-brug, da der kun er en produktion af smågrise, som ikke er omfattet IE-direktivet.

Projektets erhvervmæssige nødvendighed

Løbende opdatering af produktionsgodkendelsen til driften er en nødvendighed for alle landbrug. Således sikres en kontinuert tilpasning til nyeste viden på miljøområdet og giver ejer og myndighed mulighed for at opdatere eksisterende vilkår, men også indsætte nye vilkår til ejendommens drift. Det er en erhvervmæssig nødvendighed at ejer til enhver tid kan sikres et veldokumenteret og opdateret grundlag for produktionen.

Den gældende godkendelse er givet til en maksimal produktion af smågrise, indenfor en given vægt. Da effektiviteten er steget i forhold til produktion af smågrise på so-ejendommen, er der kommet et øget behov for at kunne opstalde flere smågrise. Derfor er det nødvendigt at få en ny godkendelse, som er givet til produktionsarealer, for at kunne udnytte de eksisterende stalde mest muligt. Dette er dog ikke nok til at kunne opstalde alle de producerede smågrise. Derfor er det også nødvendigt at opføre en ny klimastald og klimacontainere.

I forbindelse med produktionen af smågrise, vil tilvæksten ikke være den samme for alle grisene i hver sektion. Derfor vil der i forbindelse med tømning af sektionerne, være nogle grise der skal bruge 1-2 uger mere, for at kunne opnå afgangsvægten. For at holde produktionen samlet og mindske smittepresset, vil de resterende grise ikke blive flyttet tilbage i nogle af de andre sektioner, men i stedet for at blive flyttet til en af de nye klimacontainere.

Ved at etablere en ny klimastald og opsætte de nye klimacontainere, kan smågriseproduktion fortsætte samlet fra ejendommen. Herved sikres der mest ensartede arbejdsgange og der undgås at skulle leje øvrige stalde, med mere transport til følge.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Der ansøges om en ny klimastald, som bliver indrettet som en toklimastald. Stalden bliver 24 m bred og 90 m lang. I den vestlige ende af klimastalden bliver der etableret en foderlade og i den østlige ende, bliver der etableret en læsserampe.

I gavlen af den store klimastald (byg. 7), bliver der opsat fire klimacontainere. Disse bliver opsat, så der kommer en drivgang imellem containerne og med en drivgang fra gavlen af den store klimastald (byg. 7). For at sikre afstandskravene i forhold til brand, vil det eksisterende læhegn blive flyttet længere mod øst, så de nye klimacontainere kommer til at stå mindst 7,5 m fra gavlen af byg. 7.

Klimacontainerne er 16 m lange og 4,4 m brede.

Der bliver etableret en ny vej rundt om den nye klimastald (byg. 3), da den nuværende interne vej sløjfes. Her kommer den nye vej til at ligge syd for bygning 3.

Der bliver etableret et nyt læhegn øst for den nye klimastald og det eksisterende læhegn øst for byg. 7 bliver flyttet længere mod øst. For begge læhegn gælder det at de bliver etableret som et egnstypisk læhegn af træer og buske.

Indretning og drift

Nedenstående tabel er en oversigt over husdyrbrugets fremtidige staldafsnit, dyretyper, staldsystemer og produktionsarealer.

Stald	Dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Produktionsareal (m ²)		
		8-årsdrift 2016 (Tillæg nr. 1 fra 2011, hvor der ikke er sket ændringer i besætning eller anlæg i forhold til § 12 fra 2008)	Nudrift (Tillæg nr. 2 fra 2017)	Ansøgt 2024
Byg. 5 Tidlige-re slagtegrise	Slagtegrise, drænet gulv + spalter (33%/67%)	260	0	0
Byg. 7 Stor klimastald	Smågrise, toklimastald, delvis spaltegulv	3.530	3.530	3.530
Byg. 10 Klimastald	Smågrise, toklimastald, delvis spaltegulv	0	990	990
Byg. 3 Ny klimastald	Smågrise, toklimastald, delvis spaltegulv	0	0	1.600
Byg. 13 Klimacontainer	Smågrise, drænet gulv + spalter (50%/50%)	0	0	260
SUM		3.790 m ²	4.520 m ²	6.380 m ²

Tablel 3. Dyretype, staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Byg. 7 Stor klimastald	4801	Mekanisk ventilation	6 m	(#717154) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	3530
Byg. 10 Klimastald	1516	Mekanisk ventilation	6 m	(#717157) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	990
Byg. 3 Ny klimastald	2160	Mekanisk ventilation	6 m	(#719130) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	1600
Byg. 13 Klimacontainer	330	Mekanisk ventilation	3 m	(#719128) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0	260
Sum						6380

Table 4. Husdyrbrugets fremtidige produktionsarealer

På figur 1 fremgår de fremtidige driftsbygninger, og på figur 2 kan en skitse over produktionsarealer og staldsystemer ses.

Bygning 1. Beboelse.

Bygning 2. Garage.

Bygning 3. Ny toklimastald. Stalden bliver etableret som en toklimastald, opdelt i en række sektioner. Stalden bliver med mekanisk ventilation, diffus ventilation. Der etableres en drivgang mellem byg. 10 og denne stald. I den østlige ende af stalden, vil der blive etableret en læsserampe på den nordlige side af stalden. I den vestlige ende af stalden, som bliver indrettet til foderrum, hvor der er opsættes en række indendørssiloer til foder. Produktionsarealerne fordeler sig således:

- Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv på **1.600 m². NYT**

Bygning 4. Eksisterende foderlade med fodersiloer, grav til levering af foder, buffertank til vand. Derudover er der medarbejderfaciliteter og kontor i bygningen.

Bygning 5. Tidligere slagtegrisestald, som er fjernet.

Bygning 6. Eksisterende gyllebeholder på 2.778 m³ fra 2002. Gyllebeholderen er overdækket.

Bygning 7. Eksisterende klimastald fra 2002 med en tilbygning i 2008. Stalden er indrettet som toklimastald med delvist spaltegulv. Stalden er indrettet med 16 sektioner med 20 stier i hver. Der er mekanisk diffus ventilation i stalden. Produktionsarealerne fordeler sig således:

- Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv på **3.530 m². Eksisterende**

Bygning 8. Eksisterende flisfyrr.

Bygning 9. Eksisterende påslag og flis opbevaring.

Bygning 10. Eksisterende klimastald fra 2017. Stalden er indrettet som en toklimastald med delvist spaltegulv. Stalden er indrettet med tre sektioner med 60 stier i hver. Der er mekanisk

kombi-diffus ventilation. Der er gyllekøling i dette staldafsnit, som anvendes som en miljøteknologi.

Produktionsarealerne fordeler sig således:

- Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv på **990 m². Eksisterende**

Bygning 11. Eksisterende gyllebeholder på 730 m³ fra 1998. Der anvendes naturligt flydelag.

Bygning 12. Eksisterende fortank på 500 m³ fra 2009. Der anvendes betonlåg som overdækning.

Bygning 13. Ny plads til opsætning af fire klimacontainere. Der bliver etableret afløb, til en eksisterende rørføring fra bygning 7. Fra bygning 7 bliver der etableret en drivgang, samt at foderrør og vand trækkes fra bygning 7. Klimacontainerne er indrettet som fulldrænet gulv og med mekanisk ventilation. Der er fire containere.

Produktionsarealerne fordeler sig således:

- Smågrise, drænet gulv+ spalter (50%/50%) på **260 m². NYT**

Bygning 14. Læsserampe.

Bygning 15. Læsserampe.

Bygning 16. Læsserampe.

Bygning 17. Silo til opbevaring af halmpiller, der anvendes til strøelse.

Bygning 18. Der har tidligere været opsat to udendørsfodersiloer, disse er nu fjernet.

Figur 1. Situationsplan

Figur 2. Produktionsarealer (skraveringer) og staldsystemer (farvesymbol)

Beskrivelse af husdyrbrugets anlæg:

Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ved en detaljeret opmåling af stierne. Dvs. at der er fratrukket gangarealer og foderkrybber. Opmåling af produktionsarealer i staldene og klimacontainerne er udført af ansøger, Simon Høj. Produktionsarealerne i den nye klimastald (byg. 3) er beregnet ud fra den ønskede størrelse på stalden og stierne. Den ældre slagtegrisestald er blevet fjernet, derfor kendes produktionsarealet ikke. For at beregne produktionsarealet for 8 års driften, beregnes produktionsarealet ud fra det tilladte dyrehold i stalden, og de vejledende dyrevelfærdskrav jf. nedenstående hjælpeværktøj.

”Hjælpeværktøj ved tilsyn af produktionsareal” fra Miljøstyrelsen.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Nedenstående tabel er en oversigt over husdyrbrugets fremtidige gødningsopbevaringsanlæg. I tabel 5 fremgår flere oplysninger om husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Byg. 6 Stor gyllebeholder- 2.778 m ³	Flydende				730
Byg. 11 Lille gyllebeholder- 730 m ³	Flydende				248
Byg. 12 Fortank	Flydende				57

Tabel 5. Husdyrbrugets fremtidige gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringsanlæg	Opførsels år	5 el. 10 års beholderkontrol	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi
Gyllebeholder 1	2002	10 års	2.778	730	Overdækning
Gyllebeholder 2	1998	10 års	730	248	Naturligt flydelag
Fortank	2009	10 års	500	57	Betonlåg
Gyllekanaler			1.500		
I alt			5.508		

Tabel 6. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Ovenstående opbevaringskapacitet i gyllekanalerne er taget ud fra den gældende godkendelse, hvilket vil sige at gyllekanalerne i den nye klimastald og i de nye klimacontainere ikke er medregnet.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortanken til gyllebeholder. I fortanken er der en el-pumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

For den nye toklimastald og klimacontainerne er der hyppig udslusning jf. krav om reduktion af drivhusgasser fra § 35 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Udslusningen sker manuelt og der føres logbog.

For de øvrige eksisterende stalde, er der ikke krav om hyppig udslusning, da der ikke sker ændringer i disse stalde.

Med denne godkendelse følger der en fleksibilitet i antallet og sammensætningen af dyreholdet. Det er derfor ikke på nuværende tidspunkt muligt at lave en kapacitetsberegning. Der vil dog til en hver tid være opbevaringskapacitet til 9 måneder for flydende husdyrgødning for nærværende bedrift. Jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen af 29/11/2021 § 10 og 11.

Vurdering

Det vurderes hermed, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering og opbevaring af husdyrgødning, er tilstrækkelig til beskyttelse af omgivelserne.

Foderopbevaring

På ejendommen opbevares alt foderet indendørs. Den eneste udendørssilo anvendes til hamlpiller. Halm-pillerne anvendes til strøelse i stierne.

I foderladen (byg. 4), er der opsat en række fodersiloer og en grav, der anvendes i forbindelse med levering af foder. Derudover er der også en buffertank til vand.

Smågrisene fodres med ad libitum fodring med automatisk foderanlæg. Der er installeret 3-i-1 automater i staldene, hvorfra grisene får vand og foder, og hvori der er legetøj til aktivering af grisene. Foderanlæg justeres jævnlige, så den udfodrede mængde svarer til dyregruppen, og unødigt foderspild minimeres.

Alt foderet til ejendommen bliver produceret på Ringkøbingvej 303 og bliver herefter leveret til de forskellige ejendomme. Grisene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Vurdering

Det vurderes, at foderet opbevares miljømæssigt forsvarligt.

Afløbsforhold

Sanitært spildevand fra driftsbygningerne ledes videre til septiktank nede ved stuehuset, hvorfra det ledes videre til sivedræn.

Vand fra befæstede arealer (læsseramperne) løber i gyllekanaler og videre til gylletanken.

Der er ingen dræn i området.

Alt tagvand fra de eksisterende driftsbygninger ledes via rør til en sivegrøft, som er placeret nord for husdyrbruget. Tagvandet fra den nye klimastald vil føres til en samlebrønd, hvorfra det ligeledes vil løbe til sivegrøften.

Der er to sivegrøfter på i alt 284 m og med en opbevaringskapacitet på 408 m³.

I seneste godkendelse er der regnet med en samlet længde på sivegrøfterne til 209,4 m, for at kunne opsamle alt tagvandet og med en opbevaringskapacitet på 203 m³. Ved denne "mindre" udvidelse af tagoverfladen med ca. 2.600 m², vil sivegrøfterne stadigvæk være store nok til, at modtage alt tagvandet fra både de eksisterende og fremtige bygninger.

Placeringen af rørføringen (både tagvand og gylle) fra den nye klimastald og de nye klimacontainere, er vejledende på det nedenstående kort. Da de endelige placeringer først kendes, når den endelige afløbsplan er udarbejdet.

Afløbsforhold kan ses på nedenstående figur. Stort kort vedhæftets som bilag.

Vurdering

Det vurderes hermed, at de generelle krav til håndtering af spildevand, restvand og ensilagesaft jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen er overholdt og dermed er tilstrækkelige til beskyttelse af omgivelserne.

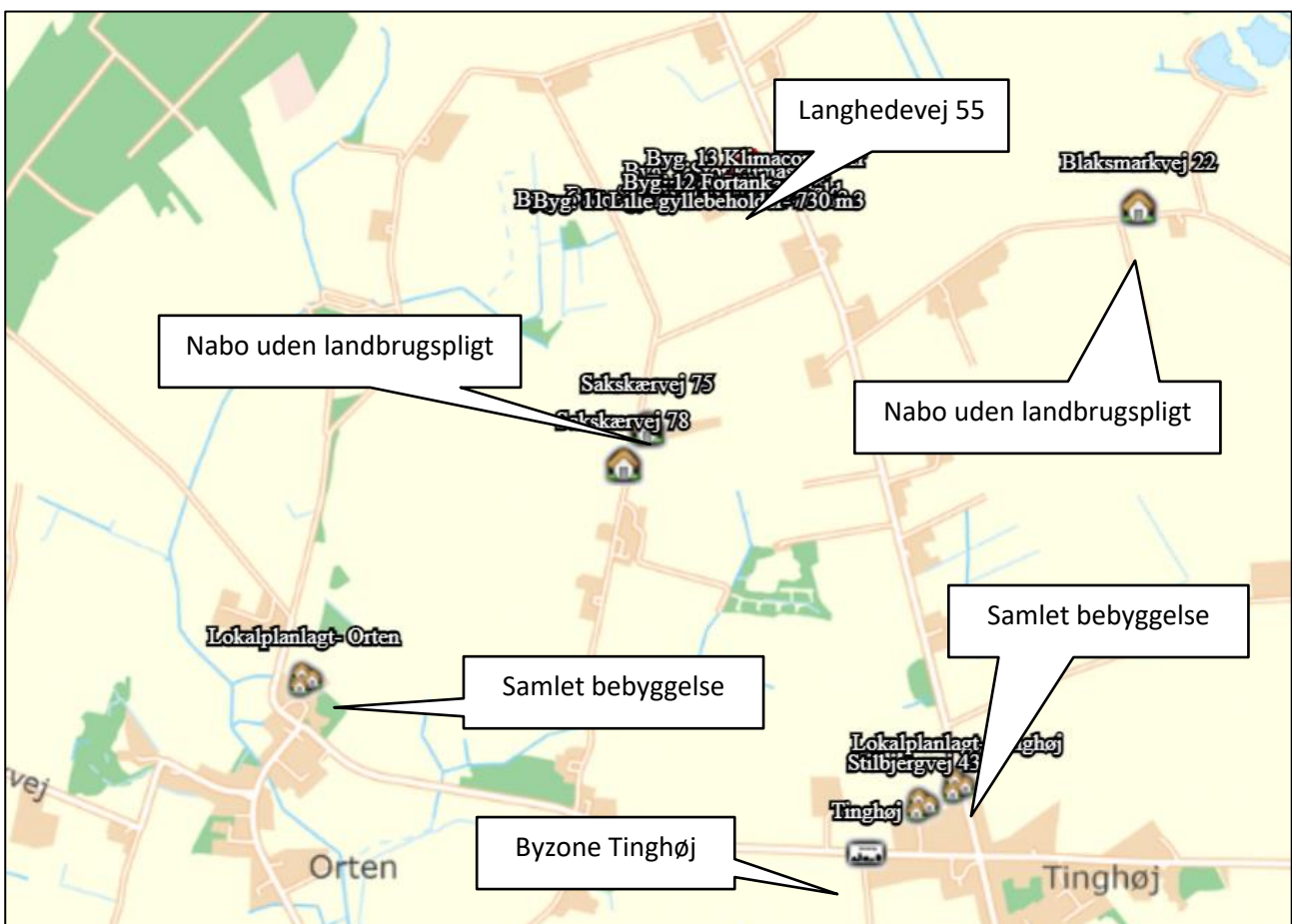
Figur 3. Afløbsplan

Beliggenhed

Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land.

- Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Sakskærvej 78, som ligger ca. 685 m syd for nærmeste anlæg på husdyrbruget.
  - Nærmeste nabo med landbrugspligt er Langhedevej 49, som ligger ca. 225 m syd for ejendommen.
  - Den nærmeste samlede bebyggelse er Orten og Tinghøj beliggende ca. 1,8 km syd for anlægget.
  - Nærmeste byzone er et område i Tinghøj, som ligger ca. 2 km syd for ejendommen.
- Derudover er næst nærmeste byzone, som er Varde by, beliggende ca. 4,1 km syd for ejendommen.

Figur 4. Ejendommens placering

Der er tjekket for gasledninger på evida.dk, og der er ikke kendskab til nogen gasledninger i umiddelbar nærhed til husdyrbruget på Langhedevej 55.

Herudover har vi spurgt ejer, der har oplyst at vandføringen skulle være lagt ud til læhegnet mod syd.

I forbindelse med gravearbejde, vil der undersøgt om der ligger nogle føringer, som er beliggende indenfor byggefeltet.

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegninger og fredninger er blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Landskabet er i forvejen ikke uforstyrret.

Der er tjekket på <https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/> Fund og fortidsminder og der er ikke registrerede fund eller fortidsminder indenfor nuværende eller fremtidige bygninger.

Udpegninger:	Husdyrbruget ligger:	
	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	✓	
Skovrejsningsområde	✓	
Lavbundsområde		✓
Naturbeskyttelsesområde		✓
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		✓
Kulturhistoriske bevaringsværdier / kulturmiljø		✓
Bevaringsværdigt landskab		✓
Større sammenhængende landskab		✓
Område for store husdyrbrug	✓	
Geologiske bevaringsværdier		✓
Værdifulde geologiske områder		✓
Kystnærhedszone		✓
Strandbeskyttelseslinje		✓
Kirkebyggelinje		✓
Skovbyggelinje		✓
Å beskyttelseslinje		✓
Sø beskyttelseslinje		✓
Beskyttede sten- og jorddiger		✓
Fredede områder		✓
Fortidsminde beskyttelseszone		✓
Habitatområde		✓
Råstofområder		✓
Boringsnære beskyttelsesområder		✓
Område med særlig drikkevandsinteresse		✓
Nitratfølsomt indvindingsområde		✓
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		
Jordforurening V1		✓
Jordforurening V2		✓

Tabel 7. Landskabelige udpegninger

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Skovrejsningsområder er områder, hvor rejsning af ny skov særligt fremmes. Tilplantning er frivillig og går ikke forud for landbrugsdrift. Det betyder, at der kan opføres byggeri, der er nødvendig for en fortsat landbrugsdrift.

Områder til placering af store husdyrbrug skal friholdes for udvikling, der er i modstrid med etablering af store landbrugsbygninger og –anlæg.

Vurdering

Kommunen vurderede i seneste godkendelse, i forbindelse med etablering af den nyeste klimastald følgende:

”Varde Kommune vurderer at:

- *Byggeriet er erhvervmæssigt nødvendige for landbrugsdriften.*
- *Udvidelsen ikke er i strid med Kommuneplan 2013 for Varde Kommune.*
- *Det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed.*
- *Den nye driftsbygning, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet.*
- *At udvidelsen, og de deraf følgende ændringer i området, ikke vil være i strid med hensynet til kulturhistoriske interesser.*

Varde Kommune stiller af hensyn til landskabsinteresser vilkår om at bygningerne skal opføres i afdæmpede farver og i ikke-reflekterende materialer.”

Generelt er ejendommen omkranset af eksisterende læhegn. Dog vil det eksisterende læhegn, øst for den store klimastald (byg. 7), blive flyttet længere mod øst, for at gøre plads til klimacontainerne. Dette vil med til at afskærme de nye klimacontainere fra omgivelserne. Grundet klimacontainernes højde og placering, vil de være afskærmet af læhegn og eksisterende bygninger.

Den nye klimastald vil blive etableret syd for de eksisterende staldbygninger og herved fremstå som én samlet enhed. Der er afskærmende beplantning mod syd og eksisterende bygninger mod nord og vest. Øst for den nye klimastald, vil der blive etableret et nyt læhegn, som bliver etableret som et egnstypisk læhegn af træer og buske.

Det ansøgte byggeri vurderes på baggrund af dets placering og udformning, ikke at forringe den landskabelige oplevelse.

På grund af bygningernes afdæmpede farve, den afskærmende beplantning og den relative lange afstand til naboer mod syd og nord, vurderer ansøger at den ansøgte udvidelse ikke vil skæmme landskabsoplevelsen, hverken for forbigående eller naboer.

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Nærmeste	Afstand (m)	Beskrivelse	Afstandskrav (m)
Byzone	2000	Mindre byzone i Tinghøj	
Samlet bebyggelse	1820	Orten	
Nabobeboelse	225	Langhedevej 49, 6800 Varde	50 m
Kirkebyggelinje	>6000m	Varde	
Sommerhusområde	8053	Jegum Ferieland	50 m
Naboskel	30	Målt fra den nye klimastald (byg. 3) til matrikelskel mod syd.	30 m
Beboelse på samme ejendom	39	Målt fra stuehus til slagtesvinestald – der udtages i ansøgt drift.	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	Ukendt	25 m
Almen vandindvinding	>50	Gørding indvinding nr. 95830	50 m

Nærmeste	Afstand (m)	Beskrivelse	Afstandskrav (m)
Ikke almen vandindvinding	403	Boring 112.866	25 m
Vandløb	187	Grøft vest for Sakskærvej <i>Målt fra gyllebeholderen (byg. 6)</i>	15 m
Dræn/grøft	187	Se ovenfor.	15 m
Sø	334	§3 sø nordvest for husdyrbruget.	15 m
Offentlig vej – privat fællesvej	51	Langhedevej	15 m

Tabel 8. Afstandskrav

Afstandskravene er overholdt, da anlæggets afstand til områderne er større eller lig med ovenstående krav.

Afstandene er afsat som punkter i *husdyrgodkendelse.dk*.

Vurdering

Idet ejendommen ligger i stor afstand til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt og overholder alle afstandskrav, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. Det vurderes heller ikke at ændringerne vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 3.867,1 kg NH₃-N/år. Kildehøjde kan i beregningerne sættes til 3 eller 6 meter. Kildehøjde er i beregningerne sat til 6 m for klimastaldene og til 3 m for klimacontainerne. Ruheder er valgt som *Landbrug / skov* i oplandet og efter beskaffenheden af naturarealet vurderet ud fra luftfotos i det enkelte naturpunkt f.eks. *Blandet natur med lav bevoksning*.

Der er kumulation i punkt Kat. 1,1 Rigkær og Kat. 1,2 Rigkær (kategori 1 natur), men det er ikke interessant, da totalbelastningen i kategori 1 natur er på 0,0 kg N/ha/år.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden fastsat til produktionsarealet, som er godkendt i 2008. Produktionsarealet i nudriften er fastsat ud fra seneste tillæg (tillæg nr. 2) fra 2017.

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)			
Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3610,3	256,7	3867,1
Nudrift	2531,2	256,7	2787,9
8 års-drift	2574,8	414,2	2989,0

Figur 5. § Samlet ammoniakemission i 8 års drift, nudrift og ansøgt drift.

Forskellen mellem ansøgt drift, nudrift og 8. års drift udgøres af;

Anlæg

- Øget udledning sammenlignet mellem 8 års drift, nudrift og ansøgt drift- der etableres 1.860 m² nye produktionsarealer til smågrise i ansøgt drift.

Anvendte virkemidler i ansøgt drift;

- Gyllekøling i byg. 10 klimastald med effekt på 29,3% i driftstiden.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under afsnittet "Indretning og drift".

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat. 2,2 Overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Nærmeste Natura 2000	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat. 3,4 Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,3
Kat. 3,3 Potentiel ammoniakfølsom skov	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,1	0,6
Kat. 3,2 Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,2	0,7
Kat. 3,1 Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,2	0,6
Kat. 2,1 Hede	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat. 1,2 Riggær	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat. 1,1 Riggær	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0

Tabel 9. Naturberegninger

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 6,1 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 77: Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde.

Kategori 1-natur (nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder).

Anlægget er beliggende ca. 6,3 km nord for det nærmeste kategori 1 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

Kategori 2-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 6,6 km nordvest for, det nærmeste kategori 2 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

Kategori 3-natur (*ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2*)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 3 moser, se figur 6.

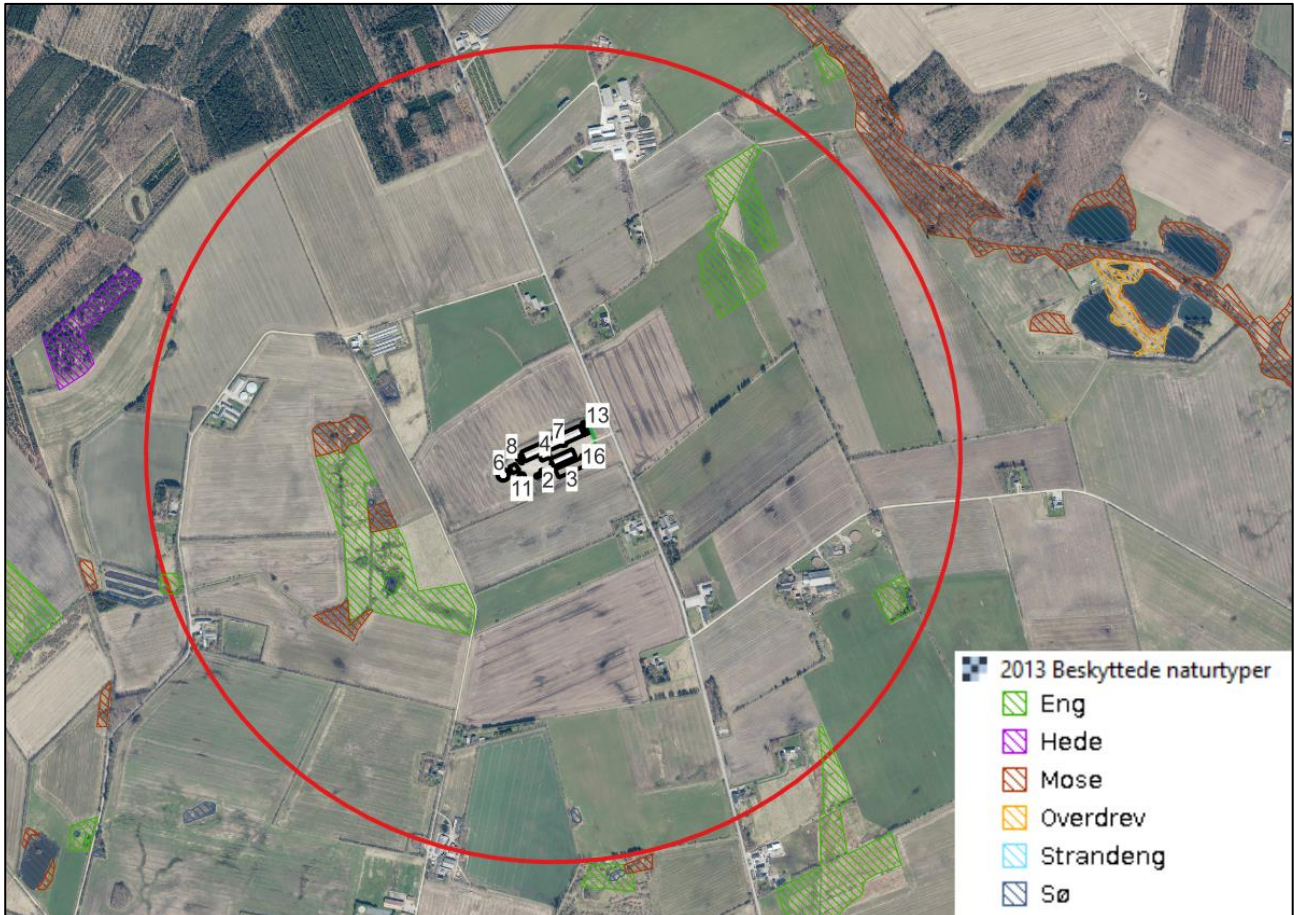
Indenfor 1.000 m fra anlægget er der en potentiel ammoniakfølsom skov.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

§ 3 områder

Af figur 6 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 6. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

Indenfor 1.000 m fra ejendommen er der registreret flere enge, som er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Merbelastningen til de nærmeste enge er beregnet til under 1 kg N/ha/år.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. Varde Kommune vurderede ved tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen i 2017, følgende:

"For en række arters vedkommende har Varde Kommune intet kendskab til arternes udbredelse i området, det gælder f.eks. løgfrø, markfirben og alle arter af småflagermus.

Spidssnudet frø og birkemus er begge arter der er listet på bilag IV. Spidssnudet frø er almindelig udbredt i Varde Kommune, og forventes at forekomme i forbindelse med naturområder, hvor der er egnede levefor-

hold for spidssnude frøer. Det er Varde Kommunes vurdering at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Birkemus er registreret få steder i Varde Kommune. Langhedevej 55 ligger i et område, hvor der er registreret birkemus. Det er Varde Kommunes vurdering, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen.

Varde Kommune vurderer i øvrigt, at udvidelsen kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.”

Kommunen vurderede på det tidspunkt, at husdyrproduktionen ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Søgning på naturdata.miljoportal.dk viser, at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg. Der er også undersøgt på arter.dk, som heller ikke viste nogle fund af Bilag IV.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen.

Søgning på naturdata.miljoportal.dk viser, at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg. Der er også søgt på arter.dk, som viste at der ikke var registeret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Jf. Biodiversitetskonventionen har Danmark forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. På den danske Rødliste er arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, registreret.

Søgning på naturdata.miljoportal.dk viser, at der jf. Den danske Rødliste ikke er registreret truede arter i nærheden af ejendommens anlæg. Der er også søgt på arter.dk, og her vises heller ingen registreringer af truede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Vurdering

Det ansøgte byggeri sker i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Derudover ændres der hverken på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padde eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger. En del af det eksisterende læhegn, som er etableret omkring 2008, bliver fjernet og der etableres et nyt læhegn længere mod øst. Med andre ord sker der ikke væsentlige fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for eventuelle bilag IV-arter. Derfor vurderes det, at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af eventuelle bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det f.eks. staldindretning, ventilationsystem (afkasthøjde), geografisk placering, strøelse, gødningshåndtering, fodring samt hygiejne i stalden.

Der tømmes ugentligt gylle fra stalde til fortank. Overpumpning af gylle til gyllebeholder sker ligeledes ugentlig. Omrøring af gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne primært om foråret.

Der er mekanisk ventilation, der er i drift hele året, i alle stalde.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 32 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i *husdyrgodkendelse.dk* ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal.

Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Blaksmarkvej 22	0	NY	402,8	402,8	1222,5	Ja
 Saksværvej 75	0	NY	402,8	322,3	800,9	Ja
 Saksværvej 78	0	NY	402,8	322,3	930,4	Ja
 Lokalplanlagt- Orten	1	NY	824,7	816,4	1992,4	Ja
 Lokalplanlagt- Tinghøj	0	NY	824,7	742,2	1953	Ja
 Stilbjergvej 43D	0	NY	824,7	742,2	1977,8	Ja
 Tinghøj	0	NY	1085,4	1031,1	2075,1	Ja
 Varde	0	NY	1085,4	1031,1	4165,6	Ja

Tabel 10. Lugtgeneregning.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte**Støv**

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. I alle stalde er der overbrusningsanlæg.

I forbindelse med håndtering af foder, levering af foder m.m., kan der opstå støvgener. Alt foder opbevares indendørs i lukkede siloer. Halmpiller til strøelse opbevares dog i en udendørssilo. Transport af foder mellem fodersiloerne og stalden foregår i et lukket system, derved er støvgener fra håndtering af foder meget begrænset. Der anvendes tørfoder i alle staldafsnit.

Levering af foder sker i tipgrav i foderladen, her er graven placeret indendørs og støvgener vil være afgrænset til foderladen og tipgraven. Levering af foder er af kort varighed og sker dagligt.

Der leveres halmpiller i den udendørs silo, her kan der opstå mindre støvudvikling, som vil være afgrænset til området omkring siloen. I forbindelse med tømning af halmpiller, foregår dette indendørs. Levering af halmpiller er af kort varighed og sker fåtalligt om året.

I forbindelse med transporter vil der i tørre perioder kunne være lidt støvudvikling fra kørsel på grusvej. Der er ingen nabobeboelse i nærheden af ejendommens indkørsel.

Vurdering

Generelt vurderes det, at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige, og at de derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer, samt at der er relativt langt til naboer.

Støj

På det nedenstående kort, fig. 7, fremgår placeringerne af de forskellige støjkilder.

Figur 7. Placeringen af støjkilder

De væsentligste støjkilder på et grisebrug er staldventilation, gyllepumper, transport af foder, kompressor, mølleri og støj fra transportere, m.v.

Alle grisestalde er med mekanisk ventilation, der kører året rundt. Eventuel støj fra ventilationen må forventes hele døgnet, dog vil ventilationsanlægget generelt køre mindre i aften- og nattetimerne grundet lavere udendørstemperatur. Da vinduer og døre normalt er lukkede i grisebesætninger, vurderes støjniveauet i stalden at være meget lav.

Kompressoren kører efter behov, primært i forbindelse med vedligeholdelse af foder- og sækkevogne. Kompressoren er placeret indendørs og det vil være usandsynligt at disse vil give anledning til støjgener udenfor ejendommens matrikel.

Højtryksrenseren kører stort set dagligt og primært indenfor almindelig arbejdstid. Højtryksrenseren er placeret i foderladen og da den er placeret indendørs, vil lyden være afskærmet for omboende.

Transporter med foder og andre forbrugsmaterialer til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimerne. Levering og afhentning af grise, kan ske udenfor almindelig arbejdstid, da dette afhænger af vognmandens

køreplaner og dyrelæge. Generet gælder det at transporter er af kort varighed. Omkring udkørsel af gylle, vil transporterne være intensiveret i en kort periode med flere transporter.

Der er ingen naboer tæt på indkørslen til driften.

Vurdering

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer betyder, at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Det vurderes, at husdyrbruget på Langhedevej 55 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra støjklender til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe støj, som kan medføre væsentlige gener i omgivelserne.

Derudover sker der ikke væsentlige ændringer i støjklendernes placering og varighed af støjende aktiviteter i forhold til den nuværende drift. I ansøgt drift vil der blive etableret en ny læsserampe og der kan forekomme flere transporter, som følge af det udvide dyrehold. Derudover opsættes der nye klimacontainere, så støjklender fra deres ventilation rykkes længere mod øst.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Det vurderes, at det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Lys

I alle staldene er der lys i forbindelse med det daglige arbejde og i det omfang der er krav hertil, i forhold til de dyrevelfærdsmæssige krav. I øvrige bygninger er der lys i forbindelse med at der arbejdes. Der er installeret LED-rør i alle stalde og lyset styres manuelt.

Der er udendørsbelysning på ramperne, som tændes manuelt efter behov. Lyset vil blive anvendt i forbindelse med levering og afhentning af grise.

Derudover vil der også opsættes belysning ved de nye klimacontainere, dette lys vil dog primært fungere som orienteringslys. Samt orienteringslys ved indgangene til staldene.

Ejendommen er omkranset af beplantninger, som afskærmer mod nord, øst, syd og vest.

Vurdering

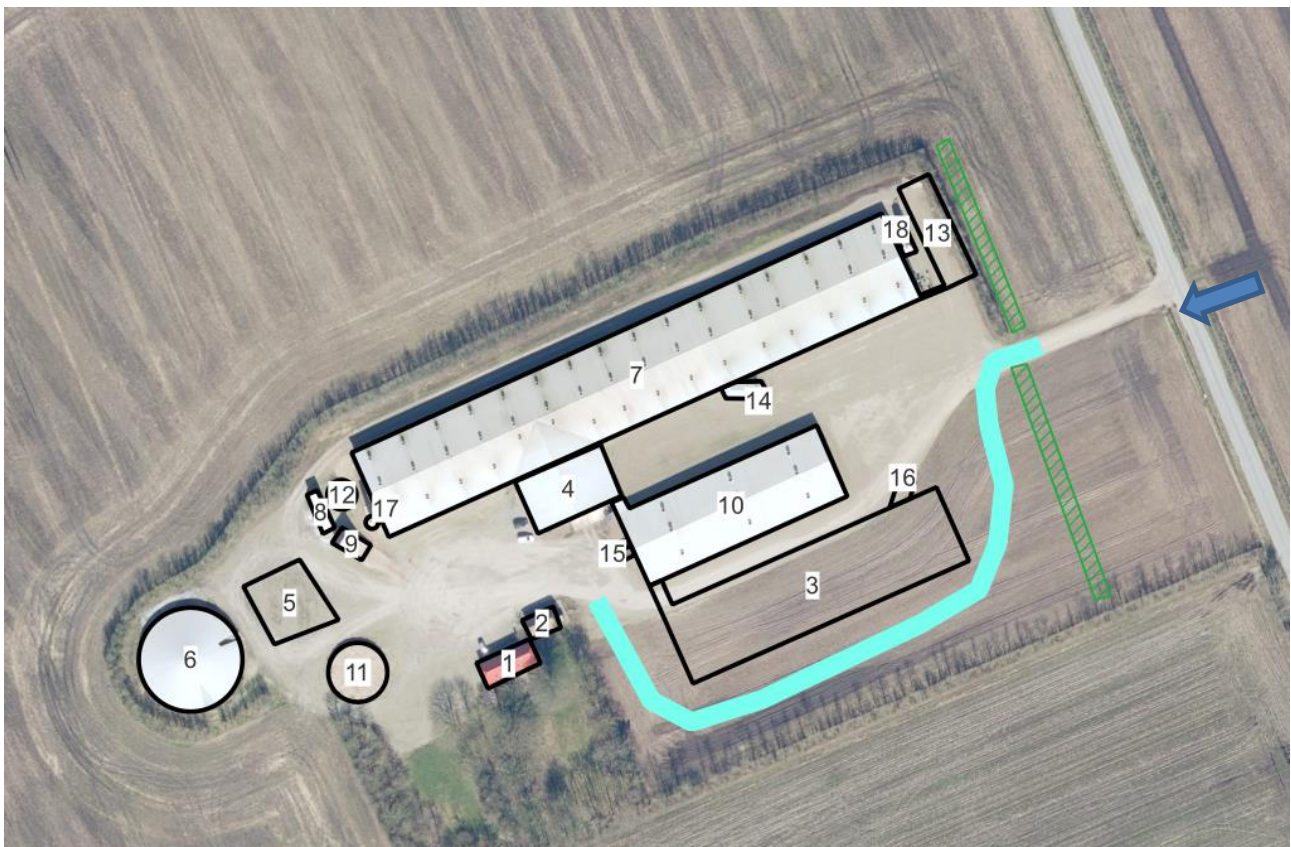
Der sker en mindre ændring af udendørsbelysningen, da der opsættes belysning på læsserampen ved den nye klimastald og orienteringslys ved de nye klimacontainere.

Lyset fra stalden vil kunne ses ud af vinduerne. Ejendommen er dog afskærmet af eksisterende beplantninger mod syd, vest og nord, samt med etablering af et nyt læhegn mod øst, ud mod Langhedevej. De afskærmende beplantninger og den relative lange afstand til omboende, gør at belysningen ikke vurderes at være generende for omboende, omgivelserne og trafikken.

Til- og frakørsels forhold

Til ejendommen er der én indkørsel. I ansøgt drift vil den interne vej, som for nuværende løber syd for bygning 10, bliver lagt ned syd for den nye klimastald (byg. 3). Den interne vejs endelige forløb er ikke endeligt fastlagt og derfor er det nedenstående vejledende. Placeringen af indkørslen fra Langhedevej forbliver uændret.

Der er ingen nabobeboelser i nærheden af indkørslen til ejendommen.

Figur 8. Til- og frakørselsforhold

Transporter

Transporter sker i forbindelse med levering og afhentning af levende dyr, afhentning af døde dyr, levering af foder, udbringning af husdyrgødning, m.m. Omkring sæsonen for udbringning af gylle, vil transporter heraf blive intensiveret på og omkring anlægget, i en kortere afgrænset periode. Hovedparten af de daglige transporter foregår i dagtimerne. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet rundt. Afhentning af og levering af grise følger vognmandens køreplaner og kan derfor forekomme uden for almindelig arbejdstid.

I nedenstående tabel er der angivet et forventet antal transporter. Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Levering af levende dyr	104	130	
Afhentning af grise	156	208	
Levering af foder	104	260	
Fiberpiller/halmpiller	0	4	
Flis	40	40	
Transporter med husdyrgødning	410	400	
Døde dyr	250	104	
Affald	26	26	
Dyrlæge	0	12	
Øvrige (f.eks. sækkevarer, montører, elektriker m.m.)	12	24	
Samlet antal transporter	1.102	1.208	

Tabel 11. Antal transporter til og fra ejendommen.

Der forventes at ske en stigning på ca. 106 transporter årligt. Stigningen skyldes hovedsageligt den øgede husdyrproduktion, som vil give flere transporter til og fra ejendommen.

Vurdering

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved hyppig udslusning af gylle samt med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via privat ordning, som for nuværende er igennem Brdr. Ewers. Hvis den aftale ophører, vil der indgås en aftale med en anden skadedyrsbekæmper eller igennem den kommunale ordning.

Vurdering

Det vurderes, at det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: spild af kemi eller olie, brand samt uheld med eller ved gyllebeholder herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholder ved påkørsel eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle.

Minimering af risiko for uheld

For at minimere risikoen for spild, sker påfyldning af fyringsolie altid under opsyn. Eventuelt spild opsamles med sugende materiale som findes i nærheden. Fyringsolietankene er placeret på fast bund, uden afløb, med undtagelse af den nedgrave fyringsolietank ved stuehuset.

Kemikalier (primært sæde og desinfektion) er opbevaret indendørs på fast bund uden afløb.

Gyllepumpen i fortanken (byg. 12) er monteret med en timer, så den vil automatisk stoppe efter 1-2 timer.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at de er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel af en gyllebeholder med maskiner eller andet, vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (halmpiller), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt.

Hvis en gyllebeholder skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt, samt miljøvagten i Varde Kommune.

Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112.

I tilfælde af lækage på en gyllebeholder vil der ikke ske en hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen er forholdsvis fladt. Dog vil gyllen løbe mod vest. Da Saksærvej ligger højere i terræn end de tilstødende marker fra øst, vil gyllen sprede sig ud på de dyrkede marker.

Brandslukkere er fordelt i bygningerne på ejendommen. Sektionering af staldene kan reducere omfanget af skader ved brand. Ud-/indlevering af dyr i hver sektion giver øgede antal flugtveje for dyr og mennesker.

Der er udarbejdet en beredskabsplan.

Vurdering

Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for, hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld, og hvad der skal gøres for at minimere risikoen for uheld.

Forslag til egenkontrol

- Der etableres flydelag på gylletankene for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag senest efter 14 dage, forudsat der er gylle i tanken,
- Der udføres 10-årig beholderkontrol, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Ved overpumpning af gylle til gyllebeholder, tjekkes først om der er plads i gyllebeholderen.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab, der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, og at gødning tilføres markerne, når vejret tillader det, så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.
- Der føres journal over medicinforbrug.
- I løbet af dagen og i forbindelse med den daglige drift bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn.
- Dyr registreres i CHR-registret.

Vurdering

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set, at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet.

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Jordforurening

Der er ikke konstateret jordforurening på ejendommen.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af fyringsolie. Fyringsolien anvendes til udtørring af stalde og så som backup, når der laves service på flis fyret eller at der er nedbrud på denne. Der er to overjordiske tanke, begge tanke er placeret på fast bund uden afløb. Derudover er der en nedgravet fyringsolietank. Tankene er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene.

Der er en overjordisk tank på 2.500 l fra 1996 og en 4.700 l fra 2009, samt en nedgravet på 4.000 l fra 2002.

Kemikalier og pesticider

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af rengørings- og desinfektionsmidler til vask af stalde. Disse midler opbevares efter producenten forskrifter i foderladen (byg. 4). Det er minimalt, hvad der anvendes af rengøringsmidler.

Artikel 3 stoffer

Udover fyringsolie, rengørings- og desinfektionsmidler benyttes der også spraydåser på ejendommen. Spraydåser opbevares efter leverandørens forskrifter i foderladen (byg. 4).

Medicin

Medicin opbevares i et køleskab i stalden, jf. figur 9.

Bedriften er tilmeldt en sundhedsordning med dyrlægen, som kommer på besøg mindst hver 5. uge. Her udskriver dyrlægen den nødvendige medicin. Syge dyr behandles efter gældende veterinære regler og medicinen opbevares efter producentens forskrifter. Der er mulighed for at opsætte medicinblander for hver sektion.

Vurdering

Det vurderes, at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Varde Kommune, og det kildesorteres i fraktioner efter gældende affaldsregler.

Fast affald:

Dagrenovation fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

Erhvervsaffald fra ejendommen omhandler primært bigbags og pap, dette bliver sorteret i en 16 m² vippecontainer, som bliver afhentet efter behov. Ofte én gang årligt.

Øvrigt erhvervsaffald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.); Normalt forefindes der ikke denne slags affald på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det AFLD i tarm eller afhentes af godkendt modtager. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Farligt og klinisk risikoaffald

Farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefilter, batterier eller spraydåser indsamles i foderladen. Herfra kan det køres til en af ansøgers andre ejendomme, hvor det bliver afhentet af godkendt modtager. Er affaldsmængden stor nok, vil affaldet blive afhentet på ejendommen af en godkendt modtager eller kørt til kommunal modtagestation.

Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge, apotek eller afhentes af anden godkendt modtager. Det er dog sjældent, at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Kanyler, flasker og knive opsamles i gule spande fra Marius Petersen, som også afhenter dem ved behov. Det kliniske risikoaffald køres til Ringkøbingvej 303, hvor det afhentes af godkendt modtager.

Olie- og kemikalieaffald:

Der findes ikke olie – og pesticidaffald på ejendommen, da markdriften foregår fra en af ansøgers andre ejendomme.

Nødvendige rengørings- og desinfektionsmidler bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til godkendt modtager eller til kommunal modtagestation.

Vurdering

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke, at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares i containere på en beton plads, i den østlige gavl af den store klimastald (byg. 7), se figur 10.

Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Pladsen er af skærmet af beplantning ud mod Langhedevej 55. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Grundvand

Husdyrbruget ligger i et område for drikkevandsinteresse (ikke særlige drikkevandsinteresser).

Husdyrbruget ligger ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområde.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Vurdering

De generelle regler for opbevaring af husdyrgødning og indretning af stalde sikrer, at der er minimal risiko for, at der sker udslip fra gødningsopbevaringslagre og stalde, som kunne give anledning til forurening af grundvandet. Desuden er der særlige regler for udnyttelse og udbringning af husdyrgødning, der sikrer en minimal udvaskning af næringsstoffer til grundvandet.

Fra bygninger med dyr eller husdyrgødning til vandboring er der mere end 25 m og er dermed længere end afstandskravet på 25 m til vandboring.

Ud fra ovenstående vurderes det, at den planlagte udvidelse ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Vandforbrug og vandinstallationer

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand vasken af stalde. Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr. Vandforbruget til drikkevand på ejendommen er by vand fra Varde Vandværk.

I forbindelse med etableringen af den nye klimastald, vil der etableres en ny rørføring ude fra hovedrøret, for at sikre et stort nok flow og vandtryk. Der er etableret en buffertank til vand i foderladen, for at minimere risikoen for fald i vandtrykket, i forbindelse med brug af højtryksrenser.

	Nudrift (m ³)	Ansøgt drift (m ³)	Ændring (%)
Vandforbrug	16.000	20.000	25 %

Tabel 12. Vandforbrug

Det nuværende vandforbrug er ca. 16.000 m³. Vandforbruget forventes at stige til ca. 20.000 m³ som følge af drikkevandsbehovet til den større besætning og det øgede behov for vask af stalde.

I alle stalde anvendes der drikkekopper eller vandventiler over krybbe, hvorved vandspild undgås. Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt.

Ved vask af stalde anvendes iblødsætning og højtryksrensere.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker, der forbruger vand. Det vurderes derved, at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el, flis og fyringsolie.

Elforbruget anvendes hovedsagligt til ventilation, gyllepumpning, belysning, gyllekøling og udfodring.

	Nudrift	Ansøgt drift	Ændring (%)
Elforbrug (kWh)	182.000	400.000	
Fyrings- og dieselolie (l)		10.000	
Flis (rummeter)	1.500	1.500	

Tabel 13. Energiforbrug

Det nuværende elforbrug er ca. 182.000 kWh. Dette forventes at stige til ca. 400.000 kWh. Stigningen i elforbruget skyldes hovedsageligt etableringen af den nye klimastaldstald og et øget energiforbrug til gyllekølingen.

Af energibesparende teknikker kan nævnes lavenergipærer/LED pærer, gyllekøling, og trinløs styring af ventilationen.

Både udendørs og indendørs belysning styres manuelt efter behov.

Til opvarmning af stalde og stuehus anvendes der flis. Træflisen opbevares i bygning 9. Som backup til flisfyret, er der mulighed for at anvende oliefyr. Der er en buffertank på 4.700l.

Til udtørring af stalde anvendes der varmekanoner, som kører på dieselolie og rumvarme.

Overskudsvarmen fra gyllekølingen anvendes til opvarmning.

Vurdering

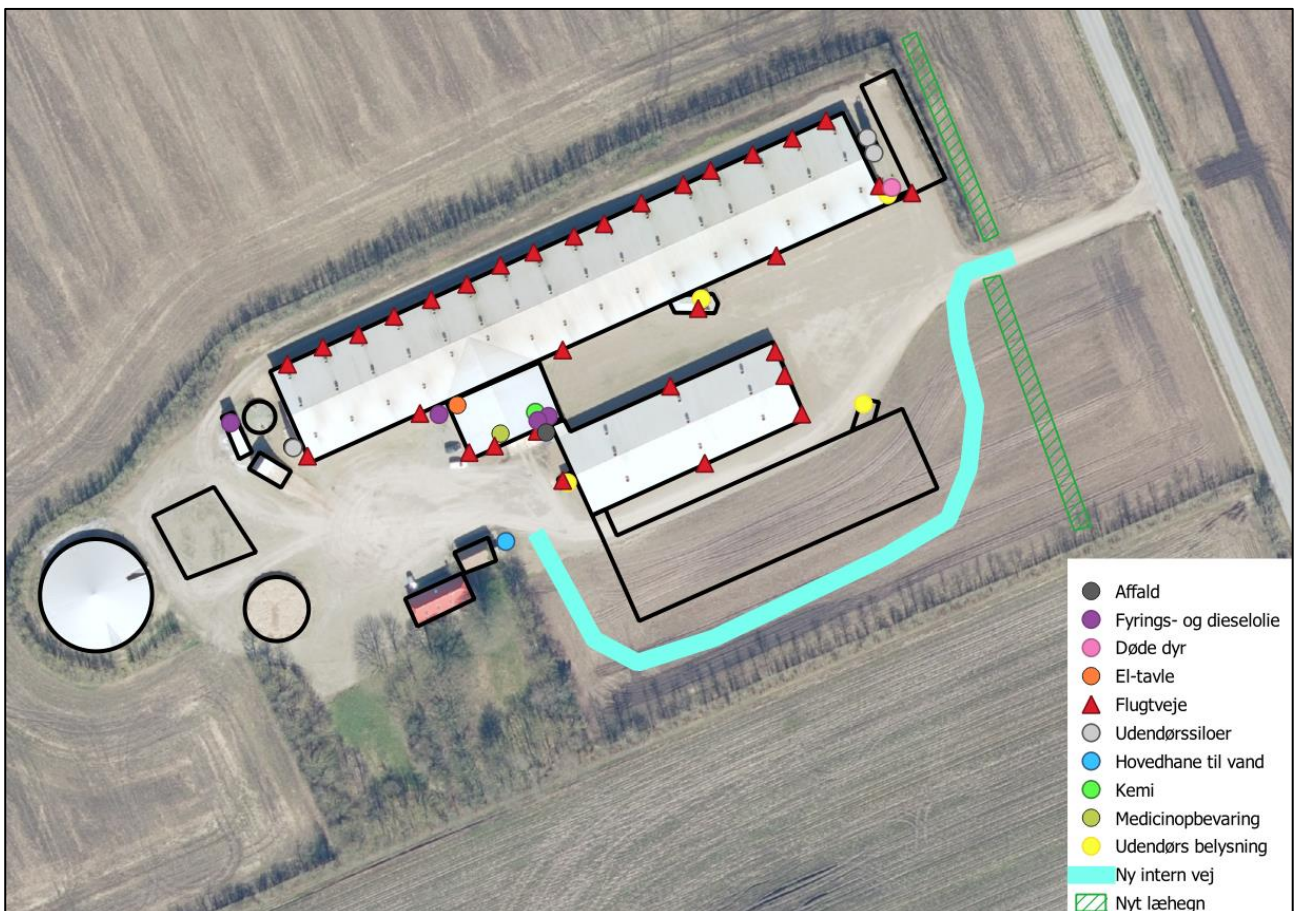
Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift, men også ved udskiftning af teknikker, der forbruger energi. Det vurderes derved, at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. På baggrund af ovenstående, vurderes det, at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlige følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter, så CO₂-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Denne ejendom bidrager til klimainsatsen med bl.a. følgende tiltag:

- Der anvendes LED-belysning i stalden, som minimerer elforbruget.
- Der er etableret gyllekøling i den ene af de eksisterende klimastalde (byg. 10). En sænkning af gyllens temperatur, reducerer CO₂-udledningen. Desuden produceres der varme, som kan erstatte brugen af flis og fyringsolie.
- Der anvendes hyppig udslusning en gang ugentligt i den nye klimastald, klimacontainere og i de eksisterende stalde. Metanproducerende bakterier er mindre aktive ved lave temperaturer (under 15°C). Derfor kan man mindske udledningen af metan ved at pumpe gylle hyppigere fra stalden til gylletanken og skylle gyllekanalerne.
- Der er god opbevaringskapacitet. Derved kan gyllen gemmes og udbringes på det mest optimale tidspunkt i forhold til afgrødens mulighed for kvælstofoptag, hvilket vil begrænse omdannelsen af kvælstof til lattergas.

Figur 9. Oversigtskort

BAT (ammoniak)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i *husdyrgodkendelse.dk*. BAT-emissionskravet er overholdt.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3610	257	3867
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3610	257	3867
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel. 14 BAT-beregning

BAT-niveauet er fastsat som eksisterende og nyt stald niveau. Der er i tidligere godkendelse (tillæg), været anvendt miljøteknologi i form af fast overdækning på to af de tre nuværende gyllebeholdere.

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
Byg. 7 Stor klimastald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit
Byg. 10 Klimastald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit
Byg. 3 Ny klimastald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Byg. 13 Klimacontainer	Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit

Tabel 15. Forudsætninger for BAT-beregning

BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt:

- Delvis spaltegulv i toklimastald.
- Drænet gulv + spalter (50 %/50%) i de fire nye klimacontainere.
- Gyllekøling i den af de eksisterende klimastalde.

Da den nye toklimastald (byg. 3.) indrettes som en toklimastald med delvist spaltegulv, ”overopfylder” den BAT-kravet. BAT-kravet til en udvidelse på under 2.600 m², har et BAT-krav på 0,58 kg ammoniakemission

og fra gulvtypen toklimastald, delvis spaltegulv, er der en ammoniakemission på 0,56 kg pr m². Her overopfylder denne stald BAT-kravet med 32 kg.

De fire nye klimacontainere er indrettet som drænet gulv + spalter (50%/50%), som ikke opfylder BAT-kravet.

Der er installeret gyllekøling i byg. 10, som bliver anvendt som en miljøteknologi til at reducere ammoniakemissionen.

Da den nye toklimastald overopfylder BAT-kravet, vil der være en højere difference i BAT-kravet, hvis den nye klimastald ikke opføres. Derfor er der lavet to scenarier/beregninger af den nødvendige effekt af gyllekølingen, for at kunne opfylde BAT-kravet.

Scenarie 1- Den nye klimastald (bygning 3) opføres + fire klimacontainere.

Der opsættes fire nye klimacontainere, hvor der regnes med produktionsarealer fra alle fire. Klimacontainernerne er indrettet som drænet gulv + spalter (50%/50%) og en ny toklimastald, der er indrettet som toklimastald, delvis spaltegulv.

Her overopfylder den nye klimastald BAT-kravet med 32 kg for dette staldafsnit. Dette er dog ikke nok til at opfylde BAT-kravet for hele ejendommen, da der stadigvæk er en forskel på – 129 kg.

Da der er gyllekøling i den ene af de to eksisterende klimastalde, anvendes denne som en miljøteknologi. I nedenstående tabel, er der beregnet en nødvendig effekt af gyllekøling, for at kunne opfylde BAT-kravet. Her skal gyllekøling anlægget fjerne 184.838 kWh, som der måles på en påmonteret energimåler.

Valgt / installeret varmepumpe		Mitsubishi CRHV-P600YA-HPB					Lugtreduktion		Køleenergi,
2018 formler (pr 5. februar 2018)									
	Gyllekum- mer, m ²	Køleeffekt, W / m ²	Køleeffekt, sum	NH ₃ -reduktions % i driftstiden	Antal drifts- timer / år	NH ₃ : Års reduktions %	Reduk- tions-%	Min. årlige driftstimer	kWh / år fra gyllekøling
Staldtype / navn	Varmepumpe, COP-varme								
Stalde med træk og slip gylleku	612,0 m ²	43,3 W	26,5 kW	29,3	6.975 h	23,33	0,00	8.672 h	184.838 kWh
Stalde med træk og slip gylleku	0,0 m ²	0,0 W	0,0 kW	0,0	8.760 h	0,00	0,00	8.672 h	0 kWh
Gyllekummer med linespilj	0,0 m ²	0,0 W	0,0 kW	0,0	4.380 h	0,00	Ingen	-	0 kWh
Gyllekummer med linespilj	0,0 m ²	0,0 W	0,0 kW	0,0	8.760 h	0,00	Ingen	-	0 kWh
real med køling i alt	612,0 m ²		26,5 kW						184.838 kWh
	Varmeeffekt		35,0 kW						

Tabel 16. Effekt for gyllekølingen.

Scenarie 2- Den nye klimastald (bygning 3) opføres ikke + fire klimacontainere.

Der opsættes fire nye klimacontainere, hvor der medregnes produktionsarealer fra alle fire. Klimacontainernerne er indrettet som drænet gulv + spalter (50%/50%).

Der etableres ikke en ny toklimastald.

Her overskrides BAT-kravet med -161 kg.

Da der er gyllekøling i den ene af de to eksisterende klimastalde, anvendes denne som en miljøteknologi. I nedenstående tabel, er der beregnet en nødvendig effekt af gyllekøling, for at kunne opfylde BAT-kravet. Her skal gyllekøling anlægget fjerne 230.418 kWh, som der måles på en påmonteret energimåler.

Valgt / installeret varmepumpe		Mitsubishi CRHV-P600YA-HPB					Lugtreduktion		Køleenergi,
2018 formler (pr 5. februar 2018)									
	Gyllekum- mer, m ²	Køleeffekt, W / m ²	Køleeffekt, sum	NH ₃ -reduktions % i driftstiden	Antal drifts- timer / år	NH ₃ : Års reduktions %	Reduk- tions-%	Min. årlige driftstimer	kWh / år fra gyllekøling
Staldtype / navn									Varmpumpe, COP-varme
Stalde med træk og slip gylleku	612,0 m ²	43,3 W	26,5 kW	29,3	8.695 h	29,09	20,00	8.672 h	230.418 kWh
Stalde med træk og slip gylleku	0,0 m ²	0,0 W	0,0 kW	0,0	8.760 h	0,00	0,00	8.672 h	0 kWh
Gyllekummer med linespil]	0,0 m ²	0,0 W	0,0 kW	0,0	4.380 h	0,00	Ingen	-	0 kWh
Gyllekummer med linespil]	0,0 m ²	0,0 W	0,0 kW	0,0	8.760 h	0,00	Ingen	-	0 kWh
Areal med køling i alt	612,0 m ²		26,5 kW						Sum 230.418 kWh

Tabel 17. Effekt for gyllekølingen.

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt, ved at anvende gyllekøling.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det at projektet lever op til lovgivningens krav.

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Vurdering

Alene på grund af afstanden, vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet, nævnt. I alle de foregående afsnit vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Staldsystemerne i de eksisterende stalde og i den nye klimastald, er med delvis spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller for bl.a. at følge produktionen samt forbrug af f.eks. foder, el og vand m.m.
- Der udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen.

Befolkningen og menneskers sundhed

Højt ammoniakindhold i luften kan være sundhedsskadeligt for mennesker. Der er via lovgivningen indført en begrænsning på ammoniakemissionen for husdyrbrug i form af krav om miljøvenlig teknologi (BAT). BAT

kravet er medvirkende til at de overordnede mål om begrænsning af ammoniakindhold i luften overholdes. På Langhedevej 55 overholdes lovgivningens krav til BAT, hvorved ammoniakindholdet i luften begrænses.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der er ikke særlige forhold ved beliggenheden af Langhedevej 55, som betyder, at der skal udvises særlig forsigtighed. Særlige forhold kunne f.eks. være beliggenhed i umiddelbar nærhed til sygehus/institutioner og lignende.

Smittebeskyttelse er både beskyttelse af besætningens egne dyr mod indførsel af smitsomme sygdomme, beskyttelse mod spredning af sygdomme mellem forskellige besætninger og beskyttelse mod spredning af zoonotiske smitstoffer fra besætninger til det omgivende samfund (zoonoser er sygdomme, der kan smitte mellem dyr og mennesker). Der er regler om smittebeskyttelse for grisebesætninger med sundhedsrådgivningsaftale. For grisebesætninger med sundhedsrådgivningsaftale gælder desuden særlige regler om zoonotisk smittebeskyttelse, hvor den besætningsansvarlige i samarbejde med besætningsdyrlægen skal udarbejde en zoonotisk smittebeskyttelsesplan, som har til formål at modvirke smittespredning fra besætningen.

Der er i tidligere afsnit gjort rede for, at der ikke forventes væsentlige gener for omgivelserne med støv, støj eller lugt mv.

I forbindelse med ansøgte projekt udledes der ikke sundhedsskadelige stoffer som f.eks. tungmetaller eller dioxin. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre nogen påvirkning af menneskers sundhed. Der vil ikke forekomme luftforurening eller forurening af vand, der kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed. I forbindelse med befolkning og menneskers sundhed påvirker anlægget mest med støv, støj, lugt og ammoniakemissioner. Reglerne for ammoniak og lugt er overholdt. Ved management og foranstaltninger, forventes det, at støj og støv ikke vil give anledning til nabogener.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det, at husdyrbruget på Langhedevej 55 kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt.

Alternative løsninger

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. Med en øget effektivitet på so ejendommen, har dette affødt et øget behov for staldkapacitet til smågrisene.

Placeringen af den nye klimastald og de nye klimacontainere tæt på det eksisterende staldanlæg, vil få ejendommen til at fremstå som én samlet enhed. Derudover er ejendommen omkranset af eksisterende og fremtidige beplantninger, som med de ønskede placeringer af bygninger, ikke vil fremstå væsentlige skæmmende i landskabet.

Udover den valgte løsning er der vurderet på alternative muligheder mht. placering af byggeriet.

Det er ikke muligt at placere den nye klimastald eller klimacontainere i de ønskede størrelser, vest for de eksisterende bygninger. Her vil placeringen være vest for den store gyllebeholder og staldanlægget vil ikke

blive holdt samlet, men fremstå mere fragmenteret. Derudover vil det give et dårligere intern management.

Hvis den nye klimastald skulle etableres i forlængelse af en af de eksisterende stalde mod øst, vil afstandskravet til vejen ikke kunne overholdes og stalden skulle derfor være mindre, end det ønskede byggeri.

I forhold til at placere den nye klimastald nord for de eksisterende bygninger, ville der skulle etableres mere ny beplantning, for at skærme den nye stald for omgivelserne. Derudover vil der også skulle etableres/nytænkes en drivgang fra den nye klimastald til det eksisterende staldanlæg. Dette bunder i at den nordlige side af byg. 7 er indrettet som toklimastald og der ønskes ikke at drive grise igennem sektioner med dyr. Derudover vaskes staldene løbende. Derfor skal der etableres en ny drivgang som går ind i en af gavlenderne af stalden. Samt at dette vil inddrage en stor del af en dyrket mark, som ender ud med at have en mark med en masse ukurante hjørner.

Vurdering

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det, at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 8 nr. 5.

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der vurderes, om der er kumulative effekter som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.

Vurdering

Det vurderes ud fra beskrivelser og vurderinger i miljøkonsekvensrapporten, at den kumulative effekt mellem punkt 1-4 ikke vil have væsentlige direkte eller indirekte virkning på omgivelserne.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.